Neuvotteleva virkamies
Eeva Vartio

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleistukilain 13 ja 19 §:n ja työttömyysturvalain 10 luvun 4 §:n muuttamisesta (HE 13/2026 vp)

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä kirjallista selvitystä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen vaikutuksista yleistukeen ja aikooko ministeriö tehdä asialle jotain.

Yleistuen tarveharkinta

Yleistuen saaminen edellyttää taloudellisen tuen tarvetta. Yleistuki on kaikille sen saajille tarveharkintainen. Yleistuen tarveharkinta koskee sellaista henkilöä, jolla on työttömyyden aikana tulorajan ylittäviä jatkuvaluonteisia tuloja. Yleistuen tarveharkintatulona huomioidaan lähtökohtaisesti kaikki muu tulo kuin työtulo. Todetaan, että yleistuen saajan työtulot sovitellaan.

Tarveharkinnassa tuloina ei oteta huomioon ns. etuoikeutettuja tuloja, joita ovat lapsilisä, kotihoidon tuki, yleinen asumistuki, eläkkeensaajan asumistuki, sotilasavustus, sotilasvammalain (404/1948) mukainen elinkorko ja täydennyskorko, kansaneläkelain (568/2007) mukainen leskeneläke ja lapseneläkkeen täydennysmäärä, toimeentulotuki, vian, vamman tai haitan perusteella maksettavaa erityisten kustannusten korvaus sekä työttömyysturvalain (1290/2002) mukainen liikkuvuusavustus.

Osittainen varhennettu vanhuuseläke (ove) on yleistuen tarveharkintatuloa.

Hallituksen esityksessä HE 112/2025 vp eduskunnalle yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi ei ehdotettu työmarkkinatuen tarveharkinnasta poikkeavaa sääntelyä yleistuen tarveharkinnassa huomioitaviin tulolajeihin.

Taulukko: Työmarkkinatuen ja yleistuen tarveharkinta, tulorajat ja tuen maksaminen ilman tarveharkintaa.

	Työmarkkinatuki	**Yleistuki**
Yksin asuva, tuloraja	311 e/kk, vähennetään 75 % tulorajan ylittävistä tuloista	311 e/kk, vähennetään 50 % tulorajan ylittävistä tuloista
Avio- tai avoliitossa asuva taikka alaikäisen lapsen vanhempi, tuloraja	1 044 e/kk, vähennetään 50 % tulorajan ylittävistä tuloista	311 e/kk, vähennetään 50 % tulorajan ylittävistä tuloista
Alaikäisen lapsen vanhempi, tulorajan korotus	130 euroa jokaista alle 18-vuotiasta lasta kohti	x
Tarveharkintaa ei sovelleta	1)Työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen ajalta 2) 55 vuotta täyttänyt henkilö, joka on työttömäksi joutuessaan täyttänyt työssäoloehdon	Työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen ajalta

Osittainen varhennettu vanhuuseläke

Vuoden 2017 työeläkeuudistuksen yhteydessä otettiin käyttöön osittainen varhennettu vanhuuseläke (osittainen vanhuuseläke, OVE) ja työuraeläke. Vuoden 2024 lopussa osittaista varhennettua vanhuuseläkettä

Neuvotteleva virkamies
Eeva Vartio

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

sai 71 000 henkilöä, kun samaan aikaan työuraeläkettä maksettiin 210 henkilölle. Vuonna 2024 alkoi 31 000 osittaista varhennettua vanhuuseläkettä.[1]

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen tavoitteena on, että työntekijät ja yrittäjät voisivat jatkaa pidempään työelämässä. Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen saaja voi eläkkeellä ollessaan työskennellä. Vuonna 1963 syntyneillä osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen alaikäraja on 61 vuotta ja vuonna 1964 syntyneillä alaikäraja on 62 vuotta (ove voi alkaa aikaisintaan 1.2.2026). Vuonna 1965 syntyneistä lähtien alaikäraja vahvistetaan erikseen, ja se sopeutetaan elinajanodotteen muutokseen. Kertyneestä eläkkeestä voi ottaa maksuun 25 tai 50 prosenttia. Sitä osuutta eläkkeestä, jonka henkilö hakee maksettavaksi ennen alimman vanhuuseläkeikänsä täyttämistä, vähennetään pysyvällä varhennusvähennyksellä, joka on 0,4 prosenttia jokaista varhennuskuukautta kohti. Eläkkeensaaja voi hakemuksesta peruuttaa osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen 3 kuukauden kuluessa eläkkeen myöntämistä koskevan päätöksen antamisesta.

Henkilö voi alkaa saada osittaista varhennettua vanhuuseläkettä esimerkiksi ollessaan vakiintuneesti kokoaikaisesti tai osa-aikaisesti työmarkkinoilla, säännöllisesti ajoittain työllistyvä työtön työnhakija tai pitkäaikaistyötön.

Tilastotietoja

Eläketurvakeskuksen tilastojen mukaan peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea ja osittaista varhennettua vanhuuseläkettä samanaikaisesti saavia oli vuoden 2024 aikana noin 2200 henkilöä ja 31.12.2024 arviolta 1000 henkilöä.

Kansaneläkelaitokselta saatujen etuustietojärjestelmätietojen mukaan vuonna 2025 on ollut 2 367 yli 55-vuotiasta työmarkkinatuen saajaa, joilla on lisäksi ollut maksussa osittainen varhennettu vanhuuseläke. Tästä joukosta 2 198 henkilöä on ollut sellaisia, joilla tarveharkintaa ei sovelleta, koska työssäoloehto on joskus täyttynyt. Osittainen varhennettu vanhuuseläke on huomioitu tarveharkinnan tulona 169 työmarkkinatuen saajalla eikä tiedoista ilmene, kuinka monella näistä 169 henkilöstä osittainen varhennettu vanhuuseläke ylittää tarveharkinnan tulorajan. Peruspäivärahan saajista osittaisen vanhuuseläkkeen saajina ei ole tietoa järjestelmässä.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että ministeriössä ei tällä hetkellä valmistella muutoksia yleistuen tarveharkintaan ja osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen vaikutukseen yleistuessa.

Eeva Vartio

Neuvotteleva virkamies

Sosiaali- ja terveysministeriö

[1] Eläketurvakeskuksen tilastoja: 03/2025. Osittainen varhennettu vanhuuseläke ja työuraeläke: Uudet eläkelajit 2024.